

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

GLOBALIZATION PROCESS AND HIS INFLUENCE ON THE ECONOMI OF UKRAINE

Матвійчук Н.П.

аспірант,

Уманський національний університет садівництва

У статті висвітлено особливості глобалізаційного процесу, наведено переваги та недоліки його впливу на Україну. Шляхом порівняння переваг та недоліків глобалізації для нашої країни було встановлено, що в цілому позитивні аспекти переважають, тому нами виокремлено можливості та висунуто пропозиції щодо посилення інтеграції у світове господарство для використання переваг глобалізаційного процесу. Запропоновано заходи для мінімізації негативних наслідків глобалізації для національної економіки.

Ключові слова: глобалізація, світова економіка, індекс глобалізації, інтеграційні процеси, інтелектуалізація виробництва, ВВП.

В статье раскрыты особенности глобализационного процесса, приведены преимущества и недостатки его влияния на экономику Украины. Путем сравнения преимуществ и недостатков глобализации для нашей страны было установлено, что в целом положительные аспекты преобладают, поэтому нами выделены возможности и выдвинуты предложения по усилению интеграции в мировое хозяйство для использования преимуществ глобализационного процесса. Предложены меры по минимизации негативных последствий глобализации для национальной экономики.

Ключевые слова: глобализация, мировая экономика, индекс глобализации, интеграционные процессы, интеллектуализация производства, ВВП.

In the article are highlighted features of the globalization process, are the advantages and disadvantages of its impact on Ukraine. By comparing the advantages and disadvantages of globalization for our country be found to that in general positive aspects predominate because we singled out opportunities and made proposals on strengthening the integration our country into the global economy to take advantage of globalization. Proposed measures to minimize the negative consequences of globalization for the national economy.

Keywords: globalization, the world economy, the index of globalization and integration processes intellectualization of production and GDP.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах розвитку техногенно-інформаційної стадії постіндустріалізму економічна сфера є плацдармом найбільш яскравих прикладів глобальності. Завершився досить тривалий період інтернаціоналізації, що, по-перше, привів до єдності світової економічної системи, по-друге, поставив чітку проблему вироблення стратегії поведінки у сформованій ситуації на всіх рівнях господарського життя. Ера глобалізації економічного розвитку відкриває для людства як нові можливості, так і нові загрози, тому глобалізація як об'єктивна закономірність розвитку соціального виробництва привертає все більшу увагу вітчизняних та зарубіжних дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Значний вне-

сок у розвиток глобалістики зробили зарубіжні вчені: А. Поччаї, Дж. Сорос, З. Бжезинський, Л. Браун, К. Боулдінг, Д. Гвішіані, Е. Пестель, К. Нордстрем, Й. Ріддерстрале, В.Іноземцев; вітчизняні: В. Лукашук, В. Максименко, А. Соколов, Ю. Неклесса, Г. Шишков, І. Чебриков, М. Фаминський, О. Осьмова, Б. Білорус, Б. Губський, О. Зернецька, В. Занько [2], А. Кудряченко, Н. Пітель [8], Д. Лук'яненко, С. Макуха [1], А. Поручник, Л. Абсава [3] О. Сидоренко [4] та ін. Проте процес глобалізації потребує подальшого розгляду.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження особливостей глобалізаційного процесу, його впливу на економіку України та розроблення рекомендацій для використання переваг глобалізації для національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових

результатів. Термін «глобалізація» (globalisation) походить від французького global – всесвітній і вживається для характеристики сучасних планетарних процесів. Концепція глобалізації з'явилась на початку XXI ст. Вона використовується стосовно всіх сфер людської діяльності: правового простору, політичних відносин, злочинності, економіки тощо [1, с. 78].

Глобалізація – новий рівень інтернаціоналізації та міжнародної економічної інтеграції, що характеризується інтенсифікацією і новою якістю внутрішніх міжнародних зв'язків у планетарних масштабах. Національні господарства та їх суб'єкти перетворюються на складову частину світового відтворювального процесу, стають частиною планетарної економіки. Почався цей процес у 80-ті роки XX ст.

Основними рисами світового господарства на етапі економічної глобалізації є:

- збільшення кількості та масштабів діяльності регіональних угруповань протягом 90-х років XX ст. й на початку XXI ст.;
- багатовекторність міжнародного співробітництва: кожна сучасна країна може бути учасницею багатьох регіональних угруповань одночасно;
- підконтрольність регіональних угруповань міжнародним організаціям;
- зростання регіональних союзів, створених на різних континентах світу за рахунок нових учасників економічних угруповань;
- посилення інтеграційних процесів між великими регіональними об'єднаннями [2, с. 17].

Зазначимо, що глобалізація – це об'єктивний процес, який відбиває сукупність умов розвитку сучасного світового співтовариства, насамперед науково-технічного та економічного прогресу. Створюючи та упорядковуючи категоріальний апарат процесу поглиблення економічної глобалізації, слід вирізняти фактори, які обумовили прискорення цього процесу. Зокрема, стрімкий розвиток та інтелектуалізація виробництва, ринку й економічної діяльності викликані небаченими темпами і масштабами інновацій, які докорінно змінюють соціально-економічну структуру суспільства та виробничих відносин. Стає очевидним, що для вирішення господарсько-економічних завдань в Україні потрібні нові підходи, якісні прогресивні зміни, які може забезпечити інтеграція у світове економічне середовище. Безперервно виникаючи у просторі і часі, такі зміни є характерною ознакою інноваційного процесу, на основі якого розвиваються технології, зокрема глобальна, що зв'язує різноякісні технології, структури, вузли, системи, послуги, пропозиції тощо в об'єднане комунікативно-функціональне середовище [3, с.121].

Глобалізація – винятково нова властивість міжнародних зв'язків, що, своєю чергою, визначає необхідність розробки проблематики цього явища в рамках самостійної наукової галузі – глобалістики, що має чітко визначений предмет і об'єкт дослідження.

Отже, глобалізація – явище, яке потребує подальшого дослідження для чіткого розуміння її впливу на окрему національну систему.

Для визначення інтегрованості окремої національної системи у світовий економічний простір використовують дві системи кількісного та якісного вимірювання глобалізації:

- систему KOF (Konjunktorschungsstel der ETH Zurich);
- систему CEIP (Carnegie Endowment for International Peas).

Обидві системи дають змогу щорічно розраховувати кількісну оцінку – індекс глобалізації. Індекс глобалізації дає змогу оцінити масштаб інтеграції будь-якої країни у світовий простір і виконати порівняння різних країн за цим показником. Індекс глобалізації за системою KOF визначається трьома вимірами й обчислюється за формулою:

$$I_g = 0,34 \cdot I_{re} + 0,37 \cdot I_{sc} + 0,29 \cdot I_{pn}$$

де: (I_{re}) – економічний вимір; (I_{sc}) – соціальний вимір; (I_{pn}) – політичний вимір [4].

За системою CEIP цей індекс визначається чотирма вимірами і обчислюється за формулою:

$$I_g = I_{re} + I_{pn} + I_{tr} + I_{nt}$$

де: (I_{re}) – економічний вимір; (I_{pn}) – персональний вимір; (I_{tr}) – технологічний вимір; (I_{nt}) – політичний вимір [4, с. 127].

Порівнюючи зміст вимірів індексу за обома системами, доцільним є об'єднання людського та технологічного вимірів за системою CEIP, які практично зводяться до соціального виміру за системою KOF, що спрощує порівняння за обома системами.

Економічний вимір глобалізації (I_{re}) відображає постійно зростаючий взаємозв'язок між потребами людей, з одного боку, та можливостями виробництва і розповсюдження товарів та послуг, за допомогою міжнародної торгівлі, надходження іноземних інвестицій та розвитку процесів транс націоналізації – з іншого. В обох системах він визначається спільними індикаторами:

- рівнем торгівлі у вигляді суми всіх видів експорту та імпорту;
- прямими іноземними інвестиціями як сума їх припливу та відтоку. У системі KOF використовуються додаткові індикатори: портфельні інвестиції у вигляді суми абсолютної вартості їх припливу та відтоку і доходи нерезидентів у формі заробітної плати чи прибутку від інвестицій, виражені у відсотках від ВВП.

Соціальний вимір глобалізації (I_{sc}) є фактором, який відображає міру інтегрованості пересічної людини, її родини, її життя та праці в міжнародні суспільні інститути. Формально цей вимір в обох системах оцінюється такими індикаторами, як інтенсивність персональних контактів людини в банківській, телекомунікаційній та туристичній сферах з іншими країнами,

рівень розвитку міжнародного туризму, рівень охоплення людини засобами масової інформації та телекомунікації. При цьому система КОФ додатково враховує два індикатори: відсоток іноземних громадян у країні та рівень охоплення країни мережами міжнародної торгівлі.

Політичний вимір глобалізації (Іgp) відображає політичну вагу і вплив будь-якої країни на світові процеси і зміни та дає змогу оцінити масштаби розширення її участі в цих процесах і змінах. В обох системах указаний вимір кількісно оцінюється з використанням таких спільних індикаторів, як: членство країни в міжнародних організаціях та участь країни в місіях Ради Безпеки ООН. При цьому в системі КОФ додатково використовується індикатор «кількість іноземних посольств у країні», а в системі СЕІР – «кількість ратифікованих міжнародних угод».

За економічним виміром глобалізації за системою КОФ у 2015 р. перше місце у світі посів Сінгапур, друге – Люксембург, третє – Бельгія, четверте – Мальта, а Україна перебуває на 62-му місці. Якщо порівняти даний показник за 20 років, то можна зробити висновок, що Україна рухається від практично замкнутої економіки до ліберальної та інтегрованої в світове господарство. За соціальним виміром глобалізації за системою КОФ перше місце у світі займає Швейцарія, друге – Австрія, третє – Сінгапур, четверте – Бельгія; Україна посідала 45-е місце. Це означає, що в соціальній сфері наша держава не достатньо інтегрована в усвітові зв'язки, що не є негативним явищем, оскільки дає можливість збереження самоідентичності нації. За політичним виміром глобалізації за системою КОФ перше місце у світі займає США, друге – Великобританія, третє – Франція, четверте – Росія, а Україна займала 38-е місце. А це означає, що Україна досягла значного успіху в політичній інтеграції у світове господарство, проте великого впливу на світовій політичній арені вона не має. Хоча, беручи до уваги останні події в Україні та світі, можна вважати, що вона значно збільшила свій дипломатичний і політичний вплив у глобальному світовому просторі.

Глобалізація супроводжується безліччю наслідків, основні з них: глобальний поділ праці, міграція людей, капіталу, виробництва, стандартизація законодавства, економічних процесів, а також злиття культур різних країн. На сучасному етапі розвитку людства глобалізація – це законне явище, її не уникнути. Вона допомагає нам вирішувати спільні проблеми, але робить людей та країни залежними один від одного, тому потрібно розрізнити її переваги та недоліки [4, с. 125].

Що стосується переваг глобалізації для України, ми можемо навести такі основні пункти:

– підвищення ліквідності капіталу: інвестори з розвинених країн отримують можливість інвестувати в економіку нашої країни. Це приносить користь не тільки інвесторам, а й дає

серйозний поштовх до національного розвитку. Для України приплив інвестицій має велике значення, оскільки це дає змогу створювати нові робочі місця, розвивати пріоритетні галузі економіки на інноваційній основі, а отже, збільшувати ВВП та рівень економічного розвитку;

– заощадження на масштабах виробництва, що потенційно може призвести до зниження цін, отже, до стійкого економічного зростання, підвищення рівнів зайнятості і життя;

– підвищення рівня продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні і поширення передової технології, а також конкурентного тиску на користь безперервного введення інновацій у світовому масштабі;

– глобалізація сприяє вільному розповсюдженню капіталів, зростанню зарубіжних інвестицій, розширенню можливостей для розвитку інфраструктури, поглибленню контактів між людьми різних країн. Такий розвиток має позитивний ефект, оскільки дає змогу спрогнозувати коливання економічної кон'юнктури та можливості виходу на нові ринки;

– зниження ймовірності початку воєнних дій, оскільки країни занадто тісно взаємопов'язані між собою. У такій ситуації будь-який збройний конфлікт стає не вигідним. Для України в сучасних умовах це набуває особливого значення, оскільки на її території відбуваються воєнні дії, яким можна було б запобігти. Для країни на даному етапі інтеграція у світові організації й об'єднання з позицій захисту своїх громадян і національних інтересів набуває пріоритетного значення;

– доступність інноваційних засобів сприяння бізнесу та підприємництва. У наш час стали доступними сучасна обчислювальна техніка, Інтернет, що дає можливість здійснювати електронну комерцію й отримувати все, що потрібно в бізнесі як на рівні окремо взятого користувача, так і на рівні державних організацій. Це дає змогу вивести економічні відносини на відносно новий рівень, спростити більшість процедур, планувати і здійснювати діяльність більш ефективно.

Також потрібно виділити недоліки глобалізації для нашої країни, це:

– безробіття. Для України глобалізація – це відплив людського капіталу з країни, оскільки інтеграційні процеси ведуть до об'єднання і співпраці з країнами ЄС. Це призведе до міграції насамперед «інтелектуального капіталу» в більш розвинені країни з вищою заробітною платою. Така тенденція спостерігається зараз, наприклад, у Польщі та країнах Балтії;

– надмірна залежність однієї країни від інших. Остання криза чітко показала, наскільки тісно пов'язані економіки між собою. Сьогодні жодна країна світу, якою б потужною вона не була, не може існувати ізольовано від решти світу. Скажімо, Росія – найбагатша за своїми

природними ресурсам країна у світі – не змогла б нормально існувати, якби не мала можливості продавати ці ресурси, зокрема енергоносії, десяткам країн, у тому числі й Україні. Інший приклад: глобальна фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. практично охопила всі держави світу, і жодна країна не змогла цієї кризи уникнути. У тому числі криза дуже болісно вплинула на Україну, хоча її початком був обвал ринку іпотечного кредитування в США. Восени 2008 р. стало очевидним, що після погіршення економічних показників та повідомлень про фінансові проблеми низки провідних комерційних банків нашої країни економіку України охопила криза. Так, ЗМІ повідомляли про істотне скорочення попиту на металопрокат, що призвело до зменшення обсягів експорту та надходження валюти до вітчизняної економіки. Восени та на початку зими 2008 р. ціни на нерухомість впали на 25%, було призупинено понад 80% будівельних проєктів. За оцінкою МВФ, ВВП України (обчислений у доларах США) за 2009 р. скоротився на 35,6%. Кооперація допомагає країнам розвиватися, але й проблеми однієї великої країни автоматично стають проблемами всього світу. Для нашої економіки негативну залежність між економіками також можна прослідкувати на прикладі цін на нафтопродукти на світових ринках та цін на бензин в Україні;

– збільшення нелегальної міграції. Величезну проблему розвиненим країнам створюють нелегальні мігранти з країн, що розвиваються, переважно тому, що їм украї важко знайти роботу, і вони лягають тягарем на бюджети приймаючих держав. Із поглибленням глобалізаційних процесів для України гостро постане саме ця проблема, оскільки наша країна планує вступити до ЄС, де гостро стоїть проблема з нелегальними мігрантами [5, с. 4];

– можливість втрати самоідентичності через стирання культурних традицій, релігійних та етичних норм, звичаїв, уніфікації цивільних правил.

Навівши переваги та недоліки глобалізації, визначимо місце України в глобальному середовищі. Для цього проаналізуємо ВВП України, а також показники її зовнішньоекономічної діяльності. Україна за даним показником займає лише 106-те місце серед 187 країн (табл. 1). А за підсумком 2015 р. ми опустимося ще нижче. Наш ВВП у 2013 р. становив лише 69,6% від рівня

1990 р. Завдяки дослідженню динаміки рівня ВВП можна зробити висновок, що на даний час умови для інвестицій в українську економіку недостатньо сприятливі, оскільки ринок країни з низьким рівнем ВВП є економічно нецікавим для іноземних інвесторів. Це опосередкована залежність рівня глобалізації країни та ВВП [6, с. 9].

Щоб докладніше дослідити місце України в глобальному середовищі, потрібно розглянути динаміку зовнішньої торгівлі України (табл. 2) [7, с. 8].

За даними Державної служби статистики України, експорт товарів скоротився через скорочення попиту, економічну та політичну нестабільність та військовий конфлікт із Росією впродовж 2013–2015 рр. Порівняно з 2014 р. експорт скоротився на 30,9% (на 15,4 млрд. дол.),

Таблиця 1
ВВП за паритетами купівельної спроможності на душу населення в 2014 р., дол. США

Місце у світі	Країна	ВВП на душу населення, дол. США
Світ загалом		15147
1	Катар	143427
2	Люксембург	92049
10	США	54597
18	ФРН	45888
24	Франція	40375
40	Словаччина	28175
46	Польща	25105
48	Угорщина	24942
49	Росія	24805
64	Білорусь	18161
89	КНР	12880
98	Єгипет	10877
103	Шрі-Ланка	10372
106	Україна	8668
108	Парагвай	8449
125	Індія	5855
130	Молдова	4979
182	Нігер	1048
185	Малаві	780
187	ЦАР	607

Джерело: складено на основі [6, с. 8]

Таблиця 2
Динаміка зовнішньої торгівлі України товарами за 2012–2015 рр.

Рік	Експорт, млн. дол. США	Імпорт, млн. дол. США	Сальдо, млн. дол. США	Коефіцієнт покриття імпорту експортом
2012	68809,8	84658,1	-15848,3	0,81
2013	63312,0	75964,0	-13652,0	0,83
2014	50113,6	49820,4	293,2	1,01
2015	34523,3	34273,8	249,5	1,01

Джерело: складено на основі [7, с. 10]

імпорт – на 31,2% (на 15,6 млрд. дол.). Позитивне сальдо становило 249,5 млн. дол.

Можна відмітити тенденцію до скорочення зовнішньо-торгівельного обороту, що зумовлено збройним військовим конфліктом нашої держави з Російською Федерацією, анексією Криму та окупацією експортноорієнтованих областей. Проте варто відзначити також позитивну тенденцію: у 2014–2015 рр. спостерігається додатне зовнішньоторгівельне сальдо. Коефіцієнт покриття в 2014 та 2015 рр. становив 1,01. Це зумовлює позитивний вплив на стабільність валютного курсу.

Стосовно впливу на інтеграцію України у світове господарство, такі зміни є сприятливими, оскільки між частками імпорту та експорту у ВВП країни і рівнем глобалізації є пряма залежність. Проте слід відзначити, що спад динаміки зовнішньоторгівельних операцій усе ж негативно відбивається на ситуації в цілому, тому в подальшому потрібно детально дослідити, які саме внутрішні та глобалізаційні чинники призвели до скорочення експортно-імпортних операцій.

Щодо інтеграції України в глобальне середовище, то потрібно зазначити, що найважливішою її частиною є інтеграція до ЄС. Тут прослідковується позитивна тенденція. Наведемо дані стосовно частки експорту України в ЄС до ВВП. Частка експорту України в Європейський Союз до ВВП зросла з 9% у 2013 р. до 13% у 2014 р.

У 2014 р. порівняно з 2013 р. український експорт до ЄС виріс приблизно на 25%. Але протягом 2015 р. ситуація почала змінюватися через девальвацію, загальний спад економіки, через зовнішню агресію і брак довіри в інвесторів. Показники зовнішньої торгівлі з країнами ЄС у 2015 р. погіршились. Обсяг експорту товарів до ЄС у 2016 р. зменшився порівняно з 2015 р. на 45,4 млн. дол., або на 2,1%. Імпорт товарів з ЄС у 2016 р., відповідно, зменшився проти 2015 р. на 47,7 млн. дол., або на 1,9% (табл. 3).

Найбільшими імпортерами української продукції були Польща, Італія та Німеччина. Найбільшими імпортерами в Україну були виробники Німеччини, Польщі та Франції.

Поза ЄС найбільше екпортувалися товари до Російської Федерації, Китаю, Туреччини, Єгипту та Індії. Збільшився експорт до Іспанії, Угорщини, Індії та Німеччини, до решти найбільших країн-партнерів (Єгипту, Туреччини, Китаю, Нідерландів) – зменшився.

Серед інших країн світу найбільші імпортні поставки товарів надходили з Китаю, Російської Федерації, Білорусі та США. Порівняно з 2015 р. імпорт товарів збільшився із США, Туреччини та Білорусі, зменшився – із Китаю [8, с. 122].

Важливою характеристикою для розуміння інтегрованості України в глобальне середовище є обсяг залучених прямих іноземних інвестицій. Станом на 31 грудня 2015 р. обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України становив 43,4 млрд. дол. США. Інвестиції надійшли зі 134 країн світу. Більше половини загального обсягу прямих інвестицій належить інвесторам із трьох країн: Кіпру (27,1%), Нідерландів (12,9%), Німеччини (12,5%). У десятку найбільших інвесторів української економіки також входять: Російська Федерація, Австрія, Велика Британія, Віргінські Острови, Франція, Швейцарія та Італія.

Прямі інвестиції з України здійснено до 47 країн світу, переважна їхня частка спрямована до Кіпру (93,7%). Це є негативною тенденцією, оскільки фактично здійснюється відплив національного капіталу в офшорну зону. Дана діяльність можлива завдяки існуванню корупційних схем та є фактичним відмиванням грошей. Це негативно впливає на економіку нашої країни, оскільки дані кошти надають б можливість розвивати сектори економіки, що потребують інвестиційних ресурсів.

Така динаміка свідчить, що Україна є невід'ємною складовою частиною глобального середовища і процеси посилення глобалізації мають на нашу державу як прямий, так і опосередкований вплив, і поглиблення інтеграції України є неминучим у сучасних світових реаліях.

У процесі дослідження фактів впливу глобалізації на українську економічну систему було визначено, що глобалізація для України має як позитивні аспекти, так і негативні, тому для мінімізації негативних наслідків та використання її переваг ми пропонуємо:

– розпочати спільну роботу з ЄС з усунення корупції в усіх сферах життя країни, використовувати європейський досвід та залучити до антикорупційних структур провідних європейських експертів;

– стандартизувати та сертифікувати українську продукцію, а саме виробляти товари та послуги відповідно до критеріїв безпечності та якості, що діють в ЄС;

Таблиця 3

Експортно-імпортні операції України з ЄС

Рік	Експорт, млн. дол. США	Імпорт, млн. дол. США	Частка від загального обсягу експорту, %	Частка від загального обсягу імпорту, %
2012	2578,4	2789,9	40,4	42,8
2013	2524,6	2643,6	35,2	37,8
2014	3155,8	2675,9	49,2	41,0
2015	2143,0	2454,0	35,7	45,0
2016	2097,6	2501,7	44,4	40,0

– переглянути ефективність експортної орієнтації з урахуванням можливості використання наявних ресурсів, конкурентоспроможності та кон'юнктури ринку, базуючись на обґрунтованому дослідженні попиту та виокремленні ринкових сегментів;

– переорієнтувати виробництво на виготовлення продукції, на яку є попит на глобальному ринку (на продукцію харчової промисловості, авіа будівництво, інноваційне обладнання);

– використовувати можливості залучення в економіку України прямих іноземних інвестицій за рахунок створення компаній із зарубіжним капіталом, створення спільних підприємств, кооперації.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Глобалізація – винятково нова властивість міжнародних зв'язків, що, своєю чергою, визначає необхідність розробки проблематики цього явища, яке потребує подальшого дослідження для чіткого розуміння впливу на окрему національну систему. У процесі дослідження визначено місце України в глобальному середовищі. За системами кількісного та якісного вимірювання глобалізації визначено рівень інтегрованості України в світовий економічний простір. Наведено

переваги та недоліки глобалізаційного процесу для України. Що стосується переваг глобалізації для України, можемо навести такі основні пункти: підвищення ліквідності капіталу; заощадження на масштабах виробництва; сприяння вільному розповсюдженню капіталу; зниження ймовірності початку воєнних дій; доступність інноваційних засобів сприяння бізнесу.

Також потрібно виділити недоліки глобалізації для України: безробіття; надмірну залежність від інших країн; збільшення нелегальної міграції; можливість втрати самоідентичності нації.

Шляхом порівняння переваг та недоліків глобалізації для нашої країни було встановлено, що в цілому позитивні аспекти переважають, тому нами виокремлено можливості та висунуто пропозиції щодо посилення інтеграції у світове господарство для використання переваг глобалізаційного процесу.

Пропозиції:

- усунути корупційну діяльність;
- підвищити ефективність експортної орієнтації;
- сприяти збільшенню обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України;
- здійснити переорієнтацію виробництва відповідно до кон'юнктури світового ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Макуха С.М. Міжнародні господарські зв'язки країн із перехідною економікою в умовах глобалізації / С.М. Макуха. – Х., 2005. – 304 с.
2. Занько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Занько // Фінанси України. – 2011. – № 1. – С. 17.
3. Абсава Л.О. Формування глобального продовольчого ринку / Л.О. Абсава // Економіка АПК. – 2009. – № 5. – С. 121–122.
4. Сидоренко О. США, Швейцарія та Данія очолили ВЕФ за індексом глобальної конкурентоспроможності / О. Сидоренко // Дзеркало тижня. – 2007. – № 42. – С. 124–128.
5. Сарана О.Ю. Оцінка впливу факторів глобалізації на динаміку національних систем / О.Ю. Сарана // Економіка. Фінанси. Право. – 2006. – № 5. – С. 3–5.
6. ВВП стран мира на 2014 год (прогноз-оценка).
7. Зовнішньоекономічна діяльність. Статистична інформація офіційного веб-сайту Державної служби статистики України. – 08.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Пітель Н.Я. Особливості управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в умовах глобалізації / Н.Я. Пітель // Збірник наукових праць УНУС. – 2015. – Вип. 87. – Ч. 2. Економіка. – С. 122–123.